

KIS ÁLLAT – NAGY GÖND?

Kovács Zoltán felvétele

Aligha tévedek, ha azt állítom: a társállattartás egyidős az emberiséggel. Sőt, pár ezer éve már voltak státuszszimbólum-állatok is, hiszen a római császárok például tekintélyes mennyiségű állatot gyűjtöttek össze, pusztán azért, hogy saját hatalmukat ezzel is szimbolizálják. Emellett persze a gladiátorviadalokhoz és állatheccekhöz is kellett az eleven utánpótlás. A tehető rómaiak olykor külön rabszolgákat „alkalmaztak” a papagájok ápolására, és még inkább beszédre tanítására

„Alig van ember, aki tudná, hogy melyik állatot ajánlatos és hálás feladat otthonában gondozni. Természetkedvelő emberek nemegyszer próbálnak lakótársul fogadni valamilyen állatot, de a próbálkozások újra és újra zátonyra futnak, részben, mert lehetőségeik nem elégségesek, részben mert az állatokat rosszul választják meg.”

Konrad Lorenz:
Salamon király gyűrűje

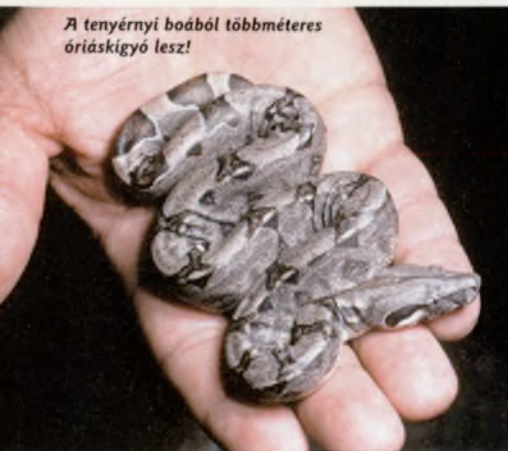

Lánéra vert papagáj:
a szeretet rabságában?

A társállattartás terén hazánkban ma meglehetősen kaotikus állapotok uralkodnak. Noha szinte minden nem különösebben védett állatfaj beszerezhető, ám hogy a megvásárolt állatoknak mi lesz később a sorsa, arra gyakran már jobb nem gondolni. Sok nagytestű papagáj tengeti magányosan életét egy tágas nappaliban elhelyezett aprócska kalitkában, a parányi ékszerteknősök, ha nem pusztultak el néhány hét, hónap alatt, megnöve egy tóban találják magukat (konkurenciát jelentve a hazai mocsári teknősnek), alapvetően kertbe való görög teknősök vegetálnak néhány évig szobai terráriumokban, kényes kígyók és kameleonok tengődnek hozzá nem értő kezek között. A felsorolást sajnos még sokáig lehetne folytatni.

Használati utasítás

Mindez nem nevezhető véletlennek. Nálunk ugyanis nagyon sokáig nem lehetett különleges és érdekes állatokat beszerezni, nem úgy, mint például az egykori NDK-ban és Csehszlovákiában. Ezekben az országokban persze bőséges szakirodalma is volt a társállat-

tartásnak – miközben nálunk gyakorlatilag semmi. Ezért aztán, amikor közel tizenöt esztendeje, a határok megnyitásával robbanásszerűen előretört a terrarisztika és a díszmadártartás, hazai állattartóink sem gyakorlati tapasztalattal, sem pedig szakirodalommal nem rendelkeztek. Az érdeklődők pusztán az állatkereskedők jó vagy kevésbé jó tanácsaira hagykozhatnak.

Sajnos a helyzet érdekes módon azóta sem igazán javult, annak ellenére, hogy ma már külön szaklapjaik vannak a díszmadártenyésztőknek és terraristáknak, és nem egy nagyszerű könyv is napvilágot látott az utóbbi időben. Ám az állattartók furcsamód nem olvasnak, vagy legalábbis nem eleget. Pedig ha megveszünk egy televíziót vagy egy háztartási gépet, akkor bizony először a használati utasítást böngésszük át! Az állatvásárlásnál is ezt a szokást kellene követnünk, csak éppen fordítva: először kellene elolvasni a szakkönyvekből a „használati utasítást”, majd utána döntjük el, hogy valóban ki tudjuk-e elégíteni a kiszemelt állat igényeit. Ha nem, inkább válasszunk másikat!

Mekkora – mikorra?

Lássunk néhány gyakori hiányosságot! Lehetőségeinkhez mérten minden állatnak tágas férőhelyre van szüksége. Az újszülöttkori méret különösen a hüllőknél megtevesztő: az üzletekben kínált bájos, tízforintosnyi méretű ékszer teknősök igen gyorsan nőnek, s néhány év elteltével jókora levesestányér nagyságúakká válnak. Ez pedig azt jelenti, hogy legalább 100x50x50 centiméteres, szűrt vizű akvateráriumra van szükségük. A szárazföldi teknősöket pedig csak életük első évében célszerű (bár még ekkor sem létfontosságú)

Hosszúfülű sün: bájos, nagyfülű „tűpárna” – csak szagolni ne kelljen!

terráriumban tartani, hiszen igazán jól csak a kertben vagy a verandán érzik jól magukat. A leggyakrabban tartott siklók, a királysiklók és gabonasiklók is hamar elérik az egy métert, nem beszélve a bébiként árusított óriáskigyókról. Nekik – a veszélyes állatok tartását szabályozó rendelet értelmében is – jókora, felszobányi méretű terráriumot kell a későbbiekben biztosítani. Hasonló a helyzet az arasznyi gyíkokkaként árusított, ám később akár másfél méteres, olykor harapós „sárkánnyá” váló zöld leguánnal is.

A nagytestű papagájok tartásának még a gondolatával se foglalkozunk, ha nem tudunk szobavolított vagy kerti röpdét biztosítani számukra: a hagyományos, harang alakú kalitkában még egy jóízűt nyújtózkodni sem tudnak. A kisemlősök többsége igen mozgékony, ezért vétek őket a terrárium üvegfalai közé szorítani. Különösen

a mókusfélék (változékony mókus, burunduk) és a cukormókus (mely nem mókus, hanem erszényes) valamint az ugrógérfajok számára fontos a négyzetméteres (illetve a mókusok esetében köbméteres) férőhely.

Az a sok szemót, no és a zajok!

A lakásban tartott állatok esetében sok gondot okozhat a szemetelés. Nem titok, hogy ebben a madarak, és különösképpen a papagájok viszik el a pálmát. Ha tollas kedvencet választunk, tudomásul kell vennünk, hogy lakásunk gyakorlatilag sohasem lesz makulátlanul tiszta! Hol aprócska tollak keringenek a levegőben, hol pedig harsogó maghéjakon vagy kiszórt homokon lépdelünk, miközben a madárfürdőből származó tocsát kerülgetjük.

Kellematlenséget jelenthet (pedig erre milyen kevesen gondolnak!) az állatok hangja is. A terráriumi hüllők persze nem zajosak, bár a gyíkok és szárazföldi teknősök karmaikkal naphosszat kaparhatják az üveget. Kevés ennél idegtépőbb zajt tudok elképzelni!

A kanári éneke is megdobogtatja minden madárbarát szívét – de nem hajnali

négykor, amikor nyaranta megkezdé danáját! Ám az igazi ordítózik a papagájok. A kisebb testű fajok is ki tudnak tenni magukért, a sárgabóbitás kakadu, a nemes papagáj vagy éppen az arák pedig bizony az egész szomszédságot képesek megörjíteni. A kisemlősök alapjában véve nem zajosak, ám többségük éjszakai életmódot folytat, ezért motoszkálásuk miatt célszerű őket a hálószobától távol elhelyezni.

Orrfacsaró élmények

S ha már a kisállattartás természetes velejáróinál tartunk, bizony szót kell ejtenünk a szagról is. A teknősök önmagukban nem bűdösek, de egy bőséges halvacsera után, főleg ha némi maradék is képződik, nincs az a szűrő, amely megmentene az átható büztől. A szárazföldi teknősök, ha a szobában laknak, időnként igencsak szagos ürülékükkel lepik meg gazdájukat.

A madarakkal általában nincs probléma: legfeljebb a kelleténél ritkábban takarított lágyevők kalitkája felől érkező némi gyanús illat. A kisemlősök egy részének férőhelyéről terjedő bűz viszont olykor nem orvosolható. Általában a lágyevő, gyümölcssevő, rovarsevő és nektársevő fajok-

kal van gond; ilyenek például a cukormókusok, ecsetfarkú pelék, selyemmajmók, sünök. Az eredetileg sivatagokban, fél-sivatagokban élő fajok esetében erre a kellemetlenségre általában nem kell számítanunk.

Ugrógér: a méteres ugrásokhoz megfelelő „tornateremre” van szükség

A társállattartás tízparancsolata

1. Mielőtt kisállatot veszünk, böngésszük végig a kiválasztott állatról szóló szakirodalmat.
2. Lehetőleg tenyésztőtől vásároljunk, vadon fogott állatot ne vegyünk!
3. Csak akkor vásároljunk állatot, ha megfelelő férőhelyet is tudunk számára biztosítani. A kis terrárium vagy kalitka (főleg, ha ráadásul harang alakú is) kimeríti az állatkínzás fogalmát.
4. Állatot csak akkor vegyünk, ha valóban a tartásában szeretnénk örömet lelni, státuszszimbólumként semmiképpen se!
5. Tartsuk be a fokozatosságot! Hobbinkat kezdjük valamilyen könnyen tartható fajjal. Általában a drága állatok a legnehezebben tarthatók. Az esetek kilencven százalékában, a sokszor „kommersznek” tartott fajokban leljük a legtöbb örömeinket!
6. Az állatokat táplálni is kell. Csak akkor vegyük meg a kiválasztott állatot, ha eledele biztosított. Speciális táplálékot, főleg vidéken, olykor nehéz beszerezni!
7. Gondoljunk előre arra, hogy mi történik az állatunkkal akkor, ha mi elutazunk vagy nyaralunk.
8. Csak akkor vegyünk állatot, ha van elegendő időnk foglalkozni vele! Állatot „idényjelleggel” sohasem szabad vásárolni!
9. Ismeretlennek vagy távol ismerősnek ne vegyünk állatot ajándékba!
10. Új állat beszerzésekor vegyük figyelembe már meglévő kedvenceink érdekeit! Madár mellé macska, rágcsáló mellé vadászgörény nem szerencsés párosítás!

Cikkünkben szerettük volna felhívni a figyelmet az állatok néhány olyan tulajdonságára, amelyekről általában nem szól a fórum. Pedig csak ezek ismertében volna szabad társállatot választani!

Kovács Zsolt